

KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÁSI TÁJÉKOZTATÓ

1969

3

A MAGYAR KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓ TÁRSULAT KÖRLEVELE

Kiadja: A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat, (Bp. VI. Gorkij fasor 46-48.)

Felelős szerkesztők: Dr. Dénes György és Csekő Árpád.

Felelős kiadó: Dr. Hegedűs Gyula

Megjelent 600 példányban

69. „T” 1255.

Az elektronikus változatot Kalicza Edina, dr. Nyerges Miklós és Szei Tamás készítette
2005-ben

- 1 -

MEGHÍVÓ A TÁRSULAT RENDEZVÉNYEIRE

1969.
május 14.
17 óra

Rendkívüli
ÜNNEPI KÖZGYŰLÉS

A közgyűlés helye:

Bányaipari Dolgozók Szakszervezete díszterme
(Bp. VI. Gorkij fasor 46-48.)

Napirend

Elnöki megnyitó, megemlékezés a Tanácsköztársaságról

Emlékbeszéd: Dr. Kertai Györgyről

Dr. Vértes Lászlóról

Dr. Papp Ferencről

Dr. Dudich Endre akadémikus díszelnöki székfoglalója

a Társulat kitüntetett érmeinek és okleveleinek kiosztása

Alapszabály módosítás

Elnöki zárószó

(Ha a 17 órakor megnyitott közgyűlés nem lesz határozatképes, az alapszabály módosítás a 18 órakor megnyitandó ülészakon kerül előterjesztésre, amikor a közgyűlés a megjelentek számára való tekintet nélkül határozatképes.)

Előadói ülések

A társulati előadói üléseket az ELTE Földrajzi Tanszékének Lóczy-termében

tartjuk (Bp. VIII. Kun Béla tér 2. I. em.)

1969. május 21.
17 ó. 30p

Dr. Dénes György tud. munkatárs:
Az Aggteleki-karszt nevének kérdéséhez
Kordos László geológiai technikumi tanuló:
Javaslat a barlangtérképek egységesítésére

- 2 -

1969. június 4.
17 ó. 30 p.

Hajdu Lajos:
A barlangi algakutatás helyzete és problémái
(diavetítéssel)

A hivatalos órákat a fenti előadások napjai helyett, május 22-én és június 5-én csütörtöki napokon du. 5-8 óráig tartja a Titkárság a Társulat helyiségében. (Bp. VI. Gorkij fasor 46-48.)

TÁRSULATI ÉLET

A Társulat Választmánya 1969. április 10-én, Dr. Láng Sándor elnökletével ülést tartott. – Dr. Dénes György főtitkár beszámolt a Társulatnak a Műszaki- és Természettudományi Egyesületek Szövetségébe való felvétele ügyének alakulásáról. Ismertette az ezzel kapcsolatban szükséges alapszabály módosítás tervezetét, amely a soron következő rendkívüli közgyűlés elé került. – A Választmány megállapította a május hó 14-re kitűzött rendkívüli ünnepi közgyűlés napirendjét. –

– A Választmány jóváhagyta a Tatabányai Szénbányák Barlangkutató Csoportjának és az Óbudai Goldberger Sport Egyesület Természetjáró Szakosztály Barlangkutató Csoportjának alakulását, és tudomásul vette, hogy a Miskolci Herman Ottó Barlangkutató Csoport a jövőben a Diósgyőri Ady Endre Művelődési Ház keretében működik tovább. – Napirendre került a Várbarlang és a tervezett barlangtani kiállítás ügye is. -

– Dr. Balázs Dénes titkár beszámolt az V. Szpeleológiai Kongresszus előkészületeiről, és a Társulat kiadványának helyzetéről. A Választmány a Karszt- és Barlang (középlap) árát 10 forintban, az Évkönyv I.–IV. köteteinek árát 20-20 forintban, az Évkönyv V. (kettős) számát 38 forintban állapította meg, és hozzájárult, hogy a csoportok megbízottai a kiadványokból terjesztésre bizományba átvegyenek. –

HÍREK

A Gellért-hegyben feltárt aragonit üreg 35 m-es tárójának elkészültével, újabb munkahelyről megindult egy 1 km hosszú táró hajtása, amely táró majd összeköti a Gellért-fürdőt a Rác-fürdővel. Ebben fogják a szökevény-forrásokat – több éves kutatások vizeit – rendeltetési helyükre juttatni. A táró nem csak karszthidrológiai, hanem szpeleológiai szempontból is igen érdekes anyagot fog szolgáltatni, mert a földolomitokon kívül, harmadkori karsztosodó kőzeteket is át fog szelni.

Dr. K. H.

A székesfehérvári Alba Regia Barlangkutató Csoport március 13-án tartotta évi beszámoló ülését.

Hajdu István a csoport munkájának általános ismertetése mellett, igen érdekes megfigyelésekről és kísérletekről számolt be, melyeket az árvízi hullámok földalatti módosulásával kapcsolatban végeztek.

- 3 -

Grosz Imre a fluoreszcein megfigyelhető határhígítási értékeit ismertette, kísérleteikben különböző észlelésekben figyelték a fluoreszceint napfénynél és karbidlámpánál.

Szöts Anna érdekes kísérletekről számolt be, melyek során fluoreszceint aktív szénrel adszorbeáltak, majd vegyi úton reaktiválták. Vizsgálták az adszorpció tartósságát és a reaktiválás legcélszerűbb módját. Az előadásokat dia- és mozifilm vetítése követte.

Az ülésen az MKBT vezetőségét Gádos Miklós képviselte.

G. M.

A székesfehérvári Alba Regia Csoport április 3–7. között 14 fővel a Tési-fennsíkon tartotta táborát, melynek célja mérési munkák elvégzése volt.

Vízjelzési kísérleteket hajtottak végre a Kőbánya-forrás időszakos nyelőin, ezzel kapcsolatos laboratóriumi vizsgálatokat végeztek, előkészítették a kutatásaik tárgyát képező karsztobjektumok teodolitos topográfiai helymeghatározását. Feltérképezték a Csőszpusztai-barlangot és megkezdték az I-43. kataszteri számú víznyelő barlangban műszerek beépítésére alkalmas hely kialakítását.

K. A.

A Miskolci Bányász SE. Barlangkutatói az év elején 200 m hosszan feltárt jávorkúti Szirén-barlangban végeznek további feltáró munkát. A hóolvadás után 3 ponton bontást kezdtek, ahonnan a barlang további feltárása valószínűleg szálkőzetben folytatható.

Téli terepjárásuk alkalmával barlangra utaló hóolvadást észleltek a jávorkúti erdészeti üdülőtől mintegy 1800 m-re keleti irányban. A próbabontást követően a töbrben 25, illetve a völgyfenéken 15 m mélységig hatoltak le a megnyitott hasadékbarlangba. A felszíni adottságok arra utalnak, hogy a két járat egymással összefügg és a Sebesforrás vízrendszerébe vezet.

V. S.

Vörös Meteor jubileumi műszak a Baradlában

175 évvel ezelőtt, 1794. április 28-án mérte fel a Baradlát Sartory József mérnök, valószínűleg a barlang lelkes kutatója, Farkas János kérésére és közreműködésével. Ez volt a világ első tudományos igényű mérnöki barlangtérképezése és a magyar barlangkutatók első dokumentuma. A Vörös Meteor barlangkutatói a magyar barlangkutatók 175. születésnapja

alkalmából jubileumi műszakot szerveztek a Baradla eddig felmértelen kürtőinek, nyelőinek, kisebb oldalágainak felmérésére, valamint a további kutatások előkészítésére.

A csoport hegymászói a Baradla számos kürtőjét bemászták és felmérték, köztük a Csontház és a Vaskapu kürtőit is.

A Központi csoport és az Élelmiszerkereskedelmi Iskolai csoport oldalágakat és barlangi víznyelőket mért és elkészítette a Vaskapu fölötti járatok térképét. A könnyűbúvár csoport felmérte az alsó barlangot és annak jelenlegi végpontját jelentő szifonban felhalmozódott omladék eltávolításán dolgozott.

A Toldy csoport az alsóhegyi Vecsem-forrás árvízi szájának omladéktömegét bontotta és a Meteor-barlangi munkahelyeket készítette elő a nyári kutatásokra.

Dr. Dénes György

- 4 -

A jósavfői Vass Imre-barlang kutatását a barlangban lévő magas vízállás miatt a korábban megkezdett feltárásnál nem lehetett folytatni. Ezért a csoport április 4. és 7. között 20 emberrel lejtakna bontását indította meg a barlang végpontjára. Az elképzelések szerint a táró végighajtása után lehetőség nyílik a nagy mennyiségű omladéknak a bányaművelésben ismert módszerek szerinti gépesített eltávolítására. Ugyancsak április elején a Ménes-patak völgyében mintegy 300 m-el a patak forrása felett, terepbejárás során talált beszakadást bontotta meg a csoport. Hat órai munka után sikerült bejutni a járatba, mely kb. 16 m-t halad erős lejtéssel lefelé.

S. I.

Az ÉPFU SE. Barlangkutató csoportja ugyancsak április elején folytatta kutatásait a Baradlában. Munkahelyén, a Münnich-úti szivornyajáratban ezúttal a bontást nem folytathatta, mivel abban 3 év óta először, ismét vízfolyás volt.

Ezért a nyári táborozás előkészületeihez szükséges szifonsüllyesztést végezte az Olimposz járatában.

Megfestették fluoreszceinnel a Vaskapu barlangi nyelőjét. A festék két nap múlva a Jósvaforrásban és az Alsóbarlang kiépített tárójának vízfolyásában is megjelent.

A csoport megvizsgálta a Pindus-hegy nagyméretű kürtőit is, de a kürtők méreteik miatt szögelés nélkül nem bemászhatók.

K. Á.

Kutatási engedély kérelmekkel kapcsolatos tudnivalók

A kutatási engedély űrlapok négy megegyező példányban töltendők ki. Mindegyik példányon felül fel kell tüntetni a kérelmező csoport nevét és pontos címét.

Csak egy-egy pontosan megjelölt karsztjelenségre (barlang, víznyelő) kérhető kutatási engedély. Minden kutatni kívánt karsztobjektumra külön kell engedélyt kérni. Területre engedély nem kérhető. Minden kérelemhez az előző évi jelentésen kívül rövid kutatási tervet

is mellékelni kell. Ebben feltüntetendő a feltárás módszere (gépi, kézi vagy esetleg robbantás.) A kutatási tervben rögzíteni kell, hogy a résztvevők előzetes baleset-megelőző oktatásban részesültek, és a kutatás folyamán megfelelő elsősegélynyújtó felszerelés rendelkezésére áll.

Csak a pontosan kitöltött, minden szükséges rovatban aláírt és kutatási tervet tartalmazó kérelmeket tudjuk az Országos Természetvédelmi Hivatalhoz felterjeszteni. Az illetékes múzeumi szerv hozzájárulását a Társulat hivatalból beszerzi.

Kutatási engedély űrlapok a Társulat irodájában igényelhetők.

Schönviszky László

Műanyag fejkendő sisakok, karjelvények és 14 l-es karbidégők a Társulat irodájában kaphatók.

Dr. Balázs Dénes: Hajóstoppal az Indonéz Szigetvilágban címmel megjelent rendkívül érdekes úti beszámolója, kapható minden könyvesboltban.